

ЭНГЭСИЭЛИИ

• Нам улууһун хаһыата • 1935 сыл алтынньы 5 күнүгэр төрүттэммитэ •

2000 с.
Ахсынньы
2
күнэ
субуота
№ 141 (8831)

РЕСПУБЛИКА УЛУУСТАРЫГАР БЫЫБАРДАР ТҮМҮКТЭРЭ

Улуустар баһылыктарын быыбардара республика үрдүнэн 23 улууска ытылыннылар. Төбүс улууска баһылыктар бастагы турга талылыннылар, ол курдук Алдан улууһугар А.А. Дьячковская быыбардааччылар 85,65%, Аммага В.А. Пахомов - 51,81%, Анаабырга Н.А. Андросов - 70,04%, Уөһэ Бүлүүгэ М.М. Донской - 66,93% (билигини баһылык М.С. Чалбанов 26,06% куолаһы ылбыт), Мирнэйгэ Н.Н. Ермолаев - 72,66%, Муомага С.П. Сукуев - 65,62%, Аллага Халымага А.Н. Шарин - 68,99%, Орто Халымага В.А. Григорьев - 68,31%, Уус-Алданга В.Н. Черноградская - 50,57%, Уус-Майара В.В. Топорков - 58,52%, Эбээн-Бытантайга И.Е. Горохов - 75% куоластарын ылан бу улуустар, куораттар дьаһалталарын баһылыктарынан буолулар.

Оттон 14 улууска, ол иһигэр биһиэхэ эмиэ, ахсынньы 10 күнүгэр хаттаан куоластааһын, эбэтэр иккис тур буолуоҕа. Манна лидердэр ылан көрдөххө: Абылга Н.В. Атласова - 34,26%, В.Н. Никулин - 30,52%, Аллаһыахага Ю.Н. Слепцов - 31,97%, А.С. Друнов - 27,90%, Булунга А.Н. Алексеев - 26,01%, В.В. Ефремов - 23,16%, Уөһэ Халымага Н.В. Данилов - 40,70%, А.Н. Агеев - 31,91%, Бүлүүгэ Н.С. Афанасьев - 27,36%, П.С. Григорьев - 26,64% (билигини баһылык А.К. Павлова 17,39% куолаһы ылан тураата), Горнайга Э.Ф. Сидоров - 45,16%, Н.И. Андреев - 31,12%, Кэбэйигэ Н.В. Якомин - 47,82%, А.А. Гуляев - 41,08%, Намга А.Н. Ядрев - 39,43%, А.Н. Дьяконов - 33,86%, Ньурбага В.А. Петрова - 44,66%, В.Т. Николаев - 31,59%, Өймөкөөнтөгө В.А. Местников - 39,82%, В.С. Винокуров - 35,55%, Сунтаарга А.Е. Васильев - 38,27%, М.В. Никифоров - 33,89%, Хаҥаласка А.А. Добрянцев - 49,37%, А.Г. Васильев - 43,95% куолаһы ыланнар баһылык дуоһунаһыгар күрөс бьылдаһыны салгыыллар.

Бастагы турга саамай доһун кыайыны Алдан улууһугар А.А. Дьячковская ситистэ - 85,65%, оттон кылбардык В.Н. Черноградская (Уус-Алдан) - 50,57% баһылык дуоһунаһыгар тигистэ. Саамай элбэх кандидат Аллаһыаха улууһугар - 7 киһи уонна Бүлүүгэ - 7 киһи турбуттара билиннэ. Иккилии кандидатынан быыбардар Анаабырга, Уус-Алданга, Эбээн-Бытантайга бардылар.

Ааспыт быыбардарга саамай көхтөөхтүк Горнай улууһун быыбардааччылар - 88,43% уонна уусалданнар - 88,16% кытыннылар. Быыбарга кытты саамай кыра бырыһыана Мирнэйгэ - 43,33% уонна Алданга - 43,83% бэлиэтэнэ.

Бэчээккэ бэлэмнээтэ
В. КАСЬЯНОВ

ИККИС ТУРГА УЛУУС БАҢЫЛЫГЫН ДУОҢУНАҤЫГАР БЫЫБАРДАРЫ АНЫЫР ТУҢУНАН

Саха Республикатын «Государственной былаас олохтоох бэрэстэбилтэлээх органнарыгар депутаттары уонна олохтоох дьаһалталар баһылыктарын быыбардарын туһунан» Сокуонун 41 ыст. сөп түбэһиннэрин бастагы турга быыбардааччылар элбэх куоластарын ылбыт икки кандидатка: Дьяконов А.Н. - 3018 куолаһ, Ядрев А.Н. - 3514 куолаһ, хаттаан куоластааһыны 2000 с. ахсынньы 10 күнүгэр ытарга.

Улуустаагы быыбар комиссиятын председатели
Ю.А. Павлов;
председатели солбуйааччы В.С. Алексеев;
комиссия секретара В.И. Павлов;
Комиссия чилиэннэрэ: А.И. Корнилова, Н.Г. Макаров,
А.В. Никонова, А.А. Пестрякова, Л.М. Попова
2000 сыл этинньи 28 күнэ

УЛУУС МУННАБЫН ДЕПУТАТТАРЫН БЫЫБАРДАРЫН ТҮМҮКТЭРЭ

Барыта 17 уокурукка 47 депутатка кандидат регистрациаламмыта. Быыбар түмүктэрэ манньк буолан табыстылар:

- Уөдөйдээби — 444 киһи быыбарга кытына, Винокуров П.К. иһин 209, Егорова Н.Н. - 210, иккиэннэрин утары 25 куолаһ бэрилиннэ.
- Кыһыл Сыырдаагы — 524 киһи кытына, Алексеева Л.В. - 261, Белюбская Л.С. - 88, Кривошапкин С.И. - 156, барыларын утары - 19.
- Партизаннаагы — 582 киһи кытына, Кривошапкин Г.И. - 368, Халдеева М.Г. - 181, иккиэннэрин утары - 33.
- Кириэс-Кытыллаагы — 681 киһи кытына. Бережнев И.И. - 182, Матвеева А.С. - 282, Сивцев В.Н. - 199, барыларын утары - 118.
- Салбаннаагы — 485 киһи кытына, Протопопов И.Н. - 108, Федоров А.А. - 357, иккиэннэрин утары - 20.
- Хатастаагы — 415 киһи кытына. Протопопов К.Н. - 189, Слепцов Н.В. - 185, иккиэннэрин утары - 41.
- Педучилищетаагы — 500 киһи кытына. Алексеев Г.Г. - 88, Рехлясов Р.С. - 335, Сидоров Н.П. - 40, барыларын утары - 37.
- Строительнайдаагы — 413 киһи кытына. Кривошапкин И.З. - 223, Петров Н.Н. - 113, Сивцев Г.Н. - 59, барыларын утары - 18.
- Намнаагы — 499 киһи кытына. Баишев Н.Н. - 297, Габышева Т.Ф. - 81, Иванова Р.И. - 103, барыларын утары - 18.
- Госстрахтаагы — 516 киһи кытына. Федоров А.С. - 354, Шарапов А.Г. - 130, иккиэннэрин утары - 32.
- Ленскөйдээби — 418 киһи кытына. Кутукова Е.А. - 80, Москвитина С.К. - 56, Окороков Р.Е. - 263, барыларын утары - 19.
- Набережнайдаагы — 472 киһи кытына. Лукина З.И. - 145, Протопопов М.И. - 305, иккиэннэрин утары - 22.
- Хатыр Арыытаагы — 515 киһи кытына. Попов Р.Г. - 233, Черепанов К.П. - 145, Эверстова Л.П. - 108, барыларын утары - 29.
- Вөтүгүнээби — 511 киһи кытына. Федоров К.И. - 281, Христофоров А.Х. - 200, иккиэннэрин утары - 30.
- Модуттаагы — 361 киһи кытына. Дьяконов М.Д. - 195, Осипов В.В. - 156, иккиэннэрин утары - 10.
- Хатырктаагы — 507 киһи кытына. Алексеев Г.Г. - 72, Корякина Я.Е. - 322, Обутова А.И. - 98, барыларын утары - 1.
- Көбөкөнөөбү — 629 киһи кытына. Егоров А.Л. - 92, Макитова В.Н. - 157, Румянцев Т.Д. - 362, барыларын утары - 18.

Быыбардаммыт 17 депутаттан 13-һэ эр киһи, 4 дьахтар. Саамай эдэрдэрэ Протопопов М.И. - 27 саастаах, саамай кырдыаҕас Кривошапкин Г.И. — 67 саастаах. Депутаттартан 13 киһи үрдүк үөрэхтээх, 4 орто анал. Бары депутаттар сахалар буолаллар.

Улуустаагы быыбар комиссиятын дааннайдарынан

УЛУУС МУННАБЫН САҢА ТАЛЫЛЫБЫТ ДЕПУТАТТАРЫГАР

Убаастабыллаах коллегалар! Эһигини улуус бэрэстэбилтэлээх органнары талылыбыккытынан ик сүрэхпиттэн ээрдэлиһин. Сокуоннары оҕорууга, бюджеттэй процесс саҥа принциптерин төрүттээһингэ уонна республика салайар структураларыгар нөһүлүһүнэ итэриэстэрин көмүскээһингэ биһиргэ үлэбит биһиги быыбардааччыларбыт эрэнэр түмүктэрин биэриэҕэ.

Ситиһиилэри барарабын!
Саха Республикатын Государственной Муннабага (Ил Түмэн)
депутата Гаерил МЕСТНИКОВ

Альберт Ильин: «САНААБЫН УЛАРЫППАППЫН, ДЬЯКОНОВЫ ӨЙҮҮБҮН»

— Альберт Иннокентьевич, эйигин Президент ыгыран кэспитит, билигин баһылыкка көмөлөс биһи соруйбутун курдук сурах тарҕанар. Чаччы онук дуо?

— Сурах дьин ааттын сурах, ким эрэ баҕа санаатын эппитэ тарҕанын сөп. Оттон дьин иһигэр... Кырдык, сэрэдэҕэ күн иккис агарыгар республика Президентигэр приемна сылдыбытым. Манна кэспити сүрүннээн экономика, чуолаан тутуу индустрията инники сайдытыгар, баар проблемаларга анаммыта. Президент миэстэлэртэн быһаччы информацияны ылар үгэһинэн быыбардар тустарынан тус бэйэм санаабын эппитим. Онуоха кини өтүттөн чөпчү биһи кандидатка көмөлөс дьин эти кирибэтэҕэ.

Түмүккэ, Михаил Ефимович Нам улууһа сайдарыгар ханнык туһаайылары көрөрүн этэн ту-

ран быыбардар демократической төрүккэ олобуран, сокуонунан быһылыбыт бэрээдэгинэн бары ахтаахтарын бэлиэтээбитэ.

— Онон иккис турга кэч көрсүһэр кандидаттарга хайаларын өйүрүгүн билиһиннэриң дуо?

— Итиннэ мин санаам, позициям уларыбыт. Быыбар бастагы түһүмүгүр тус бэйэм кыттаммын улууска сагалы дьаһанарбыт уолдыспытын, үлэни-хамнаһы дьин-чаччы дьон туһугар дьин тэрийэр кэм тирээбитин туһунан бигэ санаалаахпын. Онон иккис турга мин Альберт Дьяконовы өйүүбүн, быыбар хампаанньагыгар кини туһугар тус бэйэбинэн кыттабын.

Кэспэттэ В. ГУЛЯЕВА

Быыбар иннинээҕи агитация. Кандидат
А.Н. ДЬЯКОНОВ быыбардыр фондатыттан
төлөнө

Ахсынньы 4 күнэ — билимдээх государственной, общественной-политической деятель Егор Михайлович Ларионов 60 сааһын туолаар

ЭРЭЛЛЭЭХ ДОБОР, ТАБААРЫС

Мин Е.М. Ларионовы 80-с сыллартан үчүгөйдик билэбин. Кини очотообута Нам райисполкомун председателинан, оттон мин Тааттага үлэлириним.

Саха норуотун албан ааттаах уолаттара П.А. Ойуунускай уонна М.К. Аммосов төрүт уус дойдулары, дьонун-сэргэтин чугасанын-нараары икки оройуон икки ардыгар дуоҕабар түһэрсэн экономическай уонна культурнай эйгэҕэ сибээһи олохтообуппун.

Ол сыллартан аны өрүү биһиргэ алтынан биһиргэ үлэлиир дьылдаммыппыт — Саха Республикатын 12-с ыгырыылаах Үрдүк Сэбиэтигэр, онтон бастагы ыгырыылаах Ил Түмэнигэ.

Биллэрин курдук, ити сыллар саҥа үйэ, демократия саҕаламмыт кэмнэрэ этэ. Суверенитет туһунан декларация, федеративнай сыһыаннаһыларга кини уонна региону кытта сөбүлэһии дуоҕабара, саҥа Конституцияны, сокуоннары о.д.а. нормативнай-правовой актыры бэлэмнээһин, ылыны. Үлэ элбэх этэ, рабочай комиссияга биһиргэ үлэлиибиппит. Олус интэриэһинэй, ардыгар улахан мөккүөрдээх, киириилээх да кэмнэр этилэр. Ол эрээри түмүгүр син биһир уопсай тылы буларбыт.

Егор Михайлович юридичес-

кай наукага, практикага чаччы дириг билиилээх, опыттаах, олохтоох тыллаах-өстөөх, дьиннээх араатар. Ол иһин да буолуо Россияга билиилээх юриһи Федерация Сэбиэтин председатели Е.С. Строев дэлэҕэ даһаны бэйэтигэр штаты таһынан көмөлөһөөччүһүн билиһиннээнгэ дылы илдэ сылды-ыбатаҕа буолуо.

Мин ону сайдыылаах дойдулар таһымнарынан сыаналыахпын сөп. Биһиргэ федеративнай сыһыаннаһылары үөрэтэ Германияга тахса сылдыбыппыт. Онно тыл этиитигэр атын дойду ааттаахтары кытта тэҥгэ тардыһар, ону ааһан омунаабакка туран эттэххэ баһыталыыр да курдуга.

Эрэллээх табаарыс, добор быһыгынан биһиэхэ, таатталарга, улаханньк көмөлөспүтүн хаһан да умнубаппыт, истиг махталынан ахтабын. Курааннааммыт Намга тийээн оттуур буолбуппун. Онуоха Егор Михайлович, төһө да үрдүк дуоһунаска олордор, бэйэтинэн Салбаһа, Таастаахха, Лена хочолоруугар сылдыһан, хас биһирдиз звенога тийээн билсипиннэрин биһиги үлэбитин биллэрдик чөпчөптө.

Г.М. АРТЕМЬЕВ,
Мэҥэ-Хаҥалас улууһун
дьаһалтатын баһылыга

1 Хомустаахха сылдыаммыт «Нам» УПХ бу сылаагы үлэтин кытта билсипит. УПХ тыа хаһаайыстыбатын сүрүн салааларынан иккиэннэринэн дьарыктанар. Олортон сир оҕоруутугар быһылгы көрдөрүүлэрэ астынарбатах. Техника эргэрэн, тийбэт буолан уруккутунааҕар мөлтөх үүнүүнү ылбыттар. Онтон эти, үгү оҕоруу, хаһаайыстыба салайааччыта Д.Ф. Алексеев этэринэн, быйыл хайа да сылааһар үчүгэй. Сүөһү итээччилэр үлэлэрин туһунан салгыи биригэдиир К. Н. Константинов (снимокка) сээрэгэтэ.

Фермага 5 ыһыксыт, 2 ыйыт, 3 сүөһү көрөөччү үлэлиир. Манньк коллективинан 10 сыл үлэлээн-хамсаан кэлбиттэр. Барытын бэйэлэрэ илиинэн оҕороллор эбит, урукку курдук механизация суох, арай уулар кранынан кэлэр. Аны уота суох үлэлибиттэрэ ый буолбут, УПХ-лар ЯОЭ Намнаагы учаастагар иэстэрин төлүүлэрэ кыалыбакка сылдыр. Итинник да уеулуобуйага үлэлиэтэллэр, үрдүк көрдөрүүлэри ситиспиттэр.

Ыһыксыттар В. П. Скрыбыкина, А. А. Окочешникова, Н. В. Анисимова, А. А. Трапезникова, Г. А. Колосова 11 ый түмүгүнэн былааннарын 118% толорбуттар, ол курдук Н. В. Анисимова 17 ыһахтан 2024 л. (136%), В. П. Скрыбыкина 1839 л. (127%) үгүтү ылбыттар.

Искусственной сизмэлээһин ытыллар буолан төрүөх 100%-га тийэр, сүөһү төрүүрүн тохсунууга күүтүлэр. Техник-осеменаторынан үһүс сылын Л. И. Николаева үлэлиир. Ыйыт көрөөччүлэр А. М. Окочешникова, С. И. Сысолятина биһирдиилэрэ 42-лии ыйыттары 100% тыһынаах көрөн былааннарын 110% ситиспиттэр. Ыһаһын эбиллээтэ ортотунан 130 кг.

Үүттэрин билигин сүөгэй онорон «Тыгын Дархан» ресторанга лиитэрэтин 70 солкуобайга

туттара ололорлор. Бу үүтүнэн туттаран, биллэн туар, ноцооттоох. Үгүтү «Үрүг Аска» лиитэрэтин 6,5 солк. туттарар эбиттэр. Хаҥнас уу харчынан хаһан эмэ абаанса быһыгытынан төлөнөр, үксүн этинэн, бородууктанан бэриллэр.

Ыһах сүөһүгү таһынан УПХ-лар өссө сылгыны уонна сибининнэни итээлэр. Алтынньытаагы отчуотунан 3 сылгыһыт 219 төбөнү көрөр, олортон 95-һэ — биз, кулун деловой тахсыта 60%. Сибининнэни В. П. Петрова салайааччылаах 3 үлэһит көрөр. 25 төбөттөн 21 төрүүр сибининнэ баар.

Ити курдук таһаарылаахтык үлэлээн УПХ коллектива тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрин күнү көрсүбүт. Онно ытылыбыт УПХ салалтата уонна «Алгыс» сыһыалаг кинээ тэрийбит «Голубой огонек» бизчэригэр 10 ый түмүгүнэн бастыҥ көрдөрүүлээх үлэһиттэр бириэмийэлэммиттэр. Сүөһү итээччилэрэ 2 убаһа, ону таһынан И. И. Муксунов салайар «Кэҥкэмэ» дьин оттуур звенота былаанын аһара толорон (350 т. онугар 393 т.) эмиэ убаһанан бириэмийэлэннэ.

К. Н. Константинов сыһыалаг биэчэрин тэрийэччилэрэ махталын тиэрдэр уонна түмүккэ:

— Үлэлиир санаабыт үчүгэй, былырыгыны көрдөрүүлэри ситиһэр былааннаахпыт, — дьин аһара түспөккэ эттэ.

Ити курдук билигин кэм ирдэбилин өйдөөн, тыа сиригэр үлэ мистэтин тэрийэн, хаһна баҕарар баар ыарахаттартан толлубакка үтүө суобастаахтык күннээҕи үлэлэрин толорон «Нам» УПХ коллективин үлэһиттэрэ инникилэрин эрэллээхтик көрөллөр.

Л. НОВГОРОВОДА

ЫТЫКТАБЫЛЛААХ ЕГОР МИХАЙЛОВИЧ!

Нам улууһун дьаһалтата, улуус Муньаа Эйигин 60 сааскын туолар өрөгөйдөөх үбүлүөйүнэн истин-иһирэх тылларынан эвэрдэлиллэр.

Эн олоһун, үлэн озорчу республика государственнойа туругураарыгар, суверенитет норуот интэриэһин арагаччылыгырын ситиһэргэ, дойдугу, республика салалтатыгар үлөһүт дьон ыра санааларын туруоруу сууга ананна. Улуус дьонун-сэргэтин үлэтэ-хамнаа сэргэхсийэригэр, олохторо тупсарыгар элбэх сыраһын биэрбитин. Ол курдук нэһиликтэргэ кэлим газификациялааһын ситиһилиннэ, мантан салгыгы улууһу айылҕа гааһынан толору хааччылыгы кыахтар үскээтилэр. Депутат быһытынан үгүс кыһалдалаах дьоннорго көмөлөһөргүн бары билэбит.

Баҕарабыт Эйиэхэ орто дойдуга баар дьолу-соргуну, эппиэт-тээх үлэҕэр дьонун ситиһилэри, дьыа кэргэнгэр байылыат олоһу!

ДЬИЭ-КЭРГЭННЭ АҔАНЫ ЭРГИТИЭБИН

Сэттинньи 3 күнүгэр улуустаагы социальной педагогтар бөлөхтөрүн (салайааччы А. П. Окорочкова) уонна аҕалар сүбэлэрин тэрийитинэн нэһиликтэртэн аҕалар түмсүүлэрин кыттылаахтарын муньан семинар-практикум ыытылына. Манна быһаарыллыбатах, кыаллыбатах 20-с үйэ оҕорбут, олохтообут иити ситимин, онкулун тула кэпсэти өссө төгүл турда. Чуолан оҕо иитиитигэр аҕа дьин чэхчы кыаһын хайдах-туох эргитэбит дьин ыйытыгы хоруй көрдөөһүн, сүбэ-ама бэрсии, санаа атастаһы буолла. Кыттыһы ыллылар улуус аҕаларын сүбэтин салайааччыта С. Е. Сивцев, улуустаагы ис дьыала общественнай бэрэдэги арагаччылыыр отделын начальнига С. И. Эверстов, Дьокуускайтан «Бял» республиканскай общественной тэрилтэ төрүттээчилэриттэн биридэстэрэ, БИИ баһылыгы сүбэһитэ П. С. Тумусов.

ис сүрэхтэн тахсар тылга ама тэннээх буолуо дуо? Боска тыллаһа биридэ баран эттэххэ оруннаах буолан тахсар. Кыра да буоллар суолта биэрэбит буоллар аҕалар статустара дьыа-кэргэнгэ арыһ атын буолуо этэ.Иити ситимин биир сүүрүн итэҕэһинэн семинар кыттылаахтара бэлиэтээтилэр оскуолаартан отчуот ирдэрин. Салалта үөрэх тарилтэриттэн төһө оҕо төһө буруйу онорбутун туоһулаһар. Итинэн иһитиннэри онорбуттар түбэлтэтигэр хайа оскуола орто буоларын иһитиннэрэр. Бу оҕо төрөппүтэ ким буолара, туох үлэлээҕэ-хамнастааҕа көтүтүллэр. Мантан тахсан кэлэр оскуола иһигэр оҕо буруйу онордоһуна кэпсэтин баран хааллары, атыннык эттэххэ бөһү дьыэттэн таһаарбат куолутунан салайтары, сабан иһи. Инньэ гынан төрөппүт эһиэтинин сымнатан кэбиһэбит. Оҕо-оскуола эрэ орто буолан тахсар. Оскуола кыһаллыбат, көрбөт-истибат дьин төрөппүттэр оннооҕор нэһилик муньахтарыгар чоргуяалара тахсыталыыр.

Кэпсэтиигэ аҕа оруола дьыа кэргэнгэ түспүтэ, нэһиликтэргэ аҕалар түмсүүлэрэ көх эрэ тэрийинэн мунгурданара, ол барыта иити билигин да суньуну була илигэр тиэртэ дьин аһаастык билини таһыста. Ол гынан баран аҕа оҕону иити киниттэн эрэ тутулуктааһын өйдөөтөҕүнэ уонна оруннаахтык түмүстэххэ киһи холубур гынар үтүө саҕалааһына баарын Хатырык нэһилиэгин аҕаларын түмсүүтэ көрдөрдө. Салайааччылар Корьякин Гаврил Иванович, Винокуров Валентин Титович туох баар алдьархай сатарыйан арыгыттан ситтэртэн тахсарын билэ-көрө сылдан ол бэйэлээх астан akkaастаннаха эрэ табылларын өйдөөбүттэр. Ол иһин арыгы ордууттан саҕалаабыттар. Ичигэ, ким да мөһөйдө-эбэт, дьахтар сарылаабат сирэ-кочегарка. Бэйэ икки ардыгар сэмэлийэ илик эр киһи биир тылын бэрсэн «үлэ камигэр арыгыны испаккэ, кими да кочегаркаҕа киллэрбөккэ» дьин хас биридди дьуһурустабаҕа турааччы тылыгар турбут. Инньэ гынан бэйэлэрэ кыахтаахтарын, кыана тутталларын көрдөрбүттэр. Барыта ЖКХ 20 үлэһитэ арыгыттан akkaастамыт. Кинилэри быһыл күһүн «Кырдал» түөлбө 11 ыала өйөөбүт. Чэбдик өйдөөх-санаалаах сьрыттаха үлэ да таһаарылаах буолар. Аҕалар бэйэлэрэ туризм салайааччыларынан, от-мас, булт, муус ылааһына тэрээһинээхтик барарыгар төһүү күүс буолбуттар. Аһыгы кэм, рынок сьһыанынан оҕо үлэтэ хамнастарын ситиспиттэр. Арай биир суолга ыарыртатар эбиттэр. Сахалы сьиэри-туому тутуһууга, сахалы тылга аҕаларга үөрэхтэһин суох. Онон улуус аҕаларын сүбэтин иһини соругар этилибит санаа бастакынан туолуохтааҕа бэлиэтэннэ. Манна даҕатан аҕаны «паапа» дэппэккэ «аҕам» дьин ыһыттарар ким баарый дьин ыйытыгы Алпааньтан Тихон Григорьев: «Улахан оҕолорбут өйдөөбөттөр, кулсэллэр. Детсадка сьылдыр оҕорон үөрэппитим син ылынан «аҕа» дьир. Ону детсадка тиийдэхпинэ, иитээччи: «Паапаң кэллэ»,- дьир. Мун сагаатар иитэр тэрилтэ үлэһиттэрэ оҕо сьһыанна «ийэң, аҕа» дьин тутталлара буоллар күтүөннээх көмө, уларыйыы кьиириэ этэ»,- дьин баҕатын тиэртэ. Билигин туттар «паапа» дьин тылбыт ис суолтатын көрдөрөн Боска этиитин тоҕоостоох дьин саныбын. «Па-па, бу куһаҕан, каака»,- дьинбит. Оҕо туох эмэ куһаҕанга, холубур, табахха, арыгыга ымсыыран илиитин ууннарына, былдыастарына, эбэтэр бадаранга, киргэ-хаха биһилиннэһинэ сиргэнэн этэбит: «Па-па! Каака буолбут! Па-па кьизэр буол!» Бу барыта оҕо өйүгэр паапа куһаҕан дьин өйдөбүлгэ киллэрэр. Онон ылан көрүөбүҥ ынаҕы. Оҕо кьра эрдэбиттэн «маа» сьылдыр, «маа үүтэ» дэһэбит. Онон эмиз оҕо маа, маама ынар ынах курдук наар биэриэхтээх курдук өйдөбүл киллэрэбит. Бу ийэ дьин иэйилээх, истин

Маны таһынан семинар кыттылаахтарыгар Семен Иванович дьыа-кэргэнгэ икки өрүттээх эмансипация киһи дьиксинэн синдрома кьирэн эрэрин сьирдатта. Ол хамнаа суох, хаһаайстыбатын көрөн олоҕор аҕаны ийэ, дьыа хаһаайката сирэй-харах аньар, бэл аһын кистиир түбэлтэтэ тахсан ээригэр буолар. Киһи эрэ сьүөгүлүүх! Ама онук буоллаҕай дьаххин баҕараһын. Кырдык да ийэлэр хамнас аахсаллар, үөрэхтээхтэр-учууталлар, врачтар, продавецтар. Онон аҕа идэ баһылаабатах, үлэтэ суох. Ол иһин хаһаайстыбатын көрөр, сьүөһү иитэр. Дьингэр сьүөһү-ас, дохуот, ыал экономикатын төрдө. Хайа уонна сьүөһүнү иити-бу түбүктээх, ситимнээх үлэ. Сьүөһү-бу от үлэтэ (от тэрилин оҕор, уһан), тутуу үлэтэ (хотонно, күрүөтэ-хаһаата тутун). Бу мунаах толкуйга БИИ баһылыгы сүбэһитэ Петр Сьисоевич аҕалар үбүлэниилэригэр сьирдээх этии онордо. Ол ис хоһооно маньык-аҕа баһылык аатыгар дьыа-кэргэнгэ государственоттан үп кьиириэхтээх (уокка, газка, бензингэ, хамнаска). Аҕа дьыа-кэргэн баайын-дуолун, харчытын бас билээхтээх, үллэриэхтээх. Оччоҕо эрэ кини ыал баһылыга буолар кыахтаах дьин. Семинар кыттылаахтара бу түгэнгэ биир санааҕа кэллибит. Государствоттан хаһаайстыбатын көрөбүт иһин хамнас аахсарбыт-дойдох. Онон тугу эмэ оҕорон таһаарарбыт, сьүөһүттэн да буоллун-кыаллар суол. Аҕа дьыа кэргэн үбүн бас билэр кыахтаах. Биһиги аҕаларбыт түмсүүлэрэ уонна улуус сүбэтэ да отчуокка олоһунан көх бөһөгүн тэрийбиттэр, араас күрэхтэһиилэри, көрсөһүүлэри, күөлүйдэри уо. д. а. Социальной педагогтар конференциялары, семинардары, телевидениенан опыт тарҕатытын, общественной бэрэдэги харыстыр отдел патрулированьенар, кураортдаһыны онорбуттар. Маны барытын истэ олоҕор П. С. Тумусов көх-нэм буолуохтааһын, «иити» дьин дьыаһы нууччалыттан «зарядить» дьин өйдөбүллээх буоларын тоһоҕолоон бэлиэтээтэ. Иитэн-иитэн баран тоҕо тэптэрэхтээхпит, холубур, аккумулятор энергияны муньар, итиэннэ мотуору үлэлэтэр.

Онон түмүк:
1. Аҕа бэйэтин көрүҥүнэн, үлэтинэн, тылынан-өһүнэн оҕону иитэ сьылдыр киһи буолар.
2. Дьыа кэргэнгэ кини статусун үрдэтигэ барыта бэйэтиттэн эрэ тутулуктаах.
3. Үтүөҕэ тиийэргэ харды оҕорорун ыарыраппатарына, куттаматарына хайа баҕар аҕа кыахтаах эбит.

Ф. БАИШЕВА,
чэрэх управлениетын инспектор-методиһа

ТАҔААРЫЫЛААХ, ДАЛААҔЫННААХ ҮЛЭТИНЭН АСТЫНАБЫТ

Дьыл-күн көтөн-мөһөн ааһара, киһи хоргутуон, хомойуон курдук, түргэнэ, суһала бэрт. Егор Михайлович Ларионовы кытта биир кэмгэ түбэсэхтэн партия уобаластаагы комитетыгар үлэлэтибэт комититтэн хайы-сах үйэ чьипкэрин кэригэ ситтэрбөккэ куота көппүт. Кини оччотооһууа быраабы харыстыыр уонна административнай органнары дьаһайар-салайар, этэргэ дьылы, суостаах-суодаллаах отделга үлэлиирэ. Онон Хабаровскай үрдүкү комитетыгар иккис секретарынан, Намна райисполком председателинэн, партия оройуоннаагы комитетин бастакы секретарынан таһаарылаахтык, далааһыннаахтык үлэлээбитэ.

рин чаһылхай уолларын улахан политика олимпатын чьипчаалыгар күөрэччи өрө аспыттар.

Биир дойдулаахтарын итэҕэлин толору ылбыт Егор Михайлович күн бүгүнгэ дьылы чьистээхтик толорон кэллэ.

Бастакы ыгырылаах Ил Түмэнгэ Бэрэстэбиитэллэр Палаталарын председателэ А.П. Илларионовы кытта республика Палататын председателэ Е.М. Ларионов законодательнай былаас тэрээһин боппуруостарын быһарсан, дьоһуннаах мьистэни буларыгар үгүс элбэх сыратын биэрбит. Ону сэргэ Федерация Сэбиэтин чилиэнин быһытынан сыраллаах дойдуга бастыһарыны Россия политической, социальной-экономической проблемаларын быһаарыһыта, республика интэриэһин көмүскээһингэ, сокуоннары ылыныгы эрчимнээхтик үлэлэспитэ. Ол барыта суолайыһа суох хаалбата.

Билигин Е.М. Ларионов Ил Түмэн иһинэн үлэлиир Хонтуруолдуур комитет председателэ. Кини председатель уонна депутат үлэтин хайдах ситэрэн-хоторон, толорон иһэрин туһунан Нам олохтоохторо радио, телевидение биэриилэриттэн, хаһыаттар суруйууларыттан бэркэ дьин билэргит буолуо.

Кини политической деятель, киһи быһытынан ураты биир үтүө хаачыстыбалаах. Конъюктура, быһыы-майгы уларыһан иһитигэр сөп түбэсэхэ эбэтэр кимиэхэ бэрт буолаары, сүгүрүйэ сатаан дуу өйүн-санаатын, позициятын уларытпата. Кырдыктаах дьыала иһин туруулаһы, тиһээр тиийэ кимээһиннээхтик кьиирсии киһиэхэ эрэ барытыгар бэриллибэт хорсун быһыы. Холубур, субу буолан ааспыт быбардары анааһынга, болдьоор ыһытыгы Е.М. Ларионов позициятын республика дьоно-сэргэтэ, быбардааччылар кэтээн көрөн үчүгэйдик билэллэр.

Хаһыат кьыракий ыстатыйатыгар кини курдук баай ис хоһоонунан олоҕор киһи олоһун туһунан хайдах даҕаны ситэн суруйбаккын.

Кизг, дириг, мындыр өйдөөх-санаалаах, норуот эр интэриэһинэн салайтарар деятель, политик, депутат, кытаанах, ол эрэри көнө, холку майгылаах, ыраас дууһалаах, сьырдык ыра санаалаах, Егор Михайлович, Эйиэхэ иккис төгүрүк үбүлүөйүңүн бар дьонун аатыттан ити-истин эвэрдэ, уруй-тускул буолуохтун.

Егор СИБИРЯКОВ,
журналист

ҮРДҮК КУЛЬТУРАЛААХ САЛАЙААЧЧЫ

Ил Түмэн иһинэн үлэлиир Хонтуруол комитетта - төрүт сана структура. Урукку өттүгэр маньык салаа Саха Республикатын Үрдүк Сэбиэтигэр суох этэ. Ол иһин сана сокуонна, сана балаһыаньыа олоһунан үлэлибит.

Биһиги коллективпыт үлэһиттэрэ үксүлэрэ эдэрдэр. Оттон үлэбит хайысхата, ис хоһооно сүрдээх уустук. Ил Түмэн икки палататынан ылыллар сокуоннары правительстволар, министерстволар, ведомстволар хайа болдьоххо, хайдах быһылаахтык толорон иһэллэрин хонтуруоллуубут, фи-

нансовой-экономической туһаайылаах элбэх көрүҥнээх бэрэбиэркэлэри ыытабыт. Онуоха анал үөрэхтээх специалистары, аудитордары, штаты таһынан инспектордары тардабыт, көмөлөһүннэрэбит.

Бу үлэни банытын биһиги председателыбит, республика биллиилээх юриһа, опыттаах, дьоһуннаах салайааччы Е.М. Ларионов сатабылаахтык тэрийэн ыттар. Урукку тутулга өр кэмгэ үлэлээбит эрээри аныгылыы өйгө-санаага олоһунан, сайаҕас, аһаҕас, демократической стиллэ-

эх, салайар үлэ педагогикатын үчүгэйдик билэр. Егор Михайлович үлэбитигэр өрүү туһалаах ыйыны-кэрдини биэрэр, специалистары, инспектордары региональной семинардарга муньан, ыһыталан үөрэттэрэр. Хас бириддибит кьһалдыгыгар кьһамнылаахтык сьһыаннаһар, туруорсар боппуруостарытын быһаарсытыгар республика салайааччыларыгар тылын-өһүн тириэрдэр, ылыннарар.

Татьяна ИГНАТЬЕВА,
инспектор, профгрупптор

КӨНӨ СҮННЬҮГҮН ХАМСАТЫМА

Мин Саха Республикатын Үрдүк Сүбэтигэр 2 төгүл уонна Ил Түмэнгэ биридэ депутаттынан талыллынарым. Ол былаһын тухары элбэх депутаты, ити иһигэр үгүс юрист да идэлээхтэри кытары алтыстаарым. Сьһыһата эбитэ дуу, табата эбитэ дуу онтон бири маньык түмүгү онордунум. Биһиги юристарбыт бука бары кэриэтэ судьуйалаабыт, прокурордаабыт дьон. Онон холубунай кодексаны үчүгэйдик билэллэр, граждандскай да сокуоннарга бачалча күүстээхтэр. Ити өттүнэн юрист үөрэҕэ суох депутат кьиилэри кытары хайдах да тэҥнэспэт. Оттон государственнай тутул эгин туһунан (госправо, урут совправо дэһэр буоларбыт) кэпсэтин, мөккүһүү саҕаланнар эрэ көр дьонно тахсааччы. Били анал юридической үөрэхтээхпит эрэ, суохпут эрэ сороҕор бары тэҥнэһэн хаалбыт курдук буолааччыбыт. Оччоҕо дьэ ооньуу онгостон этэллэрэ илэ кэлээччи: икки юрист мөккүстэринэ, үс өй-санаа (мнение) этиллээччи. Сокуону онгостон ылынар аһа-

ры уустук итиэннэ, дьиннээхтик ылсан үлэлиир буоллаһына, дьэ чэхчы эт-хаан илистэр, өй-санаа да сьылайар суола. Онук кэмгэ өйдөөх-олохтоох тыл, кизг-холку майгы, тамаҕа хаппыт киһиэхэ тамаах уу кэриэтэ, оо дьэ баҕалаах да буоллара...

Мин доҕорум, Егор Михайлович Ларионов, онук былдыһык-таах кэмгэ дьэ аҕыс кьырылынан идэлээх. Кини хаһан даҕаны этиһэри кытары этиһэн, ньөрөйдөһөр кытары ньөрөйдөһөн барааччыта суох. Эһи ыһылынарыҥ аайы, дьэ хата бууса холкутугар түһэн иһээччи. Итиэннэ оттон сокуоннары билэрин оҕо сьыттаҕа дьин... Идэтинэн, сураҕа прокурор үһү да, сокуон бары салаатыгар үгүс биир идэлээхтэриттэн үтүмэн үрдүккэ үөһэ турар праведед. Дэгиттэр кизг билиилээх анал үөрэхтээх киһи дьин этээрибин мин ити «правовед» дьин сахалыы сатаан тылбаастаммат тылы тутунум.

Сахалар чэхчы сөбүлээбит, ылыммыт салайааччыларын, баһа соҕус, биһиги дьолбутугар

төрөбүт барахсан дьин ааттааччылар. Онон мин, сьһынната соҕус, Е.М. Ларионовы саха парламентын барыһыгар талылыбыт депутат дьин сыналалатахпына даҕаны быбардааччылар соччо баалаамаа инилэр...

Егор Михайлович бүгүн да ахсым ат арҕаһыгар баар дьин саныбын мин. Государственной дарханга, дьингэнэн, 60 саас дьин саамай ортото. Билиитэ-көрүүтэ кэгээн-диригэнэн, өйдүүр өйө-санаата сааһыланан, тыла-өһө сьытылланан дьэ силигин ситэр кэмэ-кэридиэ буоллаҕа дьин.

Онон, түгөһүнэн туһанан, Егор Михайловиһи 60 сааһын туолар күнүнэн эвэрдэлиим! Тэппит атаһын кубулугума, көнө сүннүгүн хамсатыма, дьоллоох-соргулаах буол дьин алҕаатарым буоллун!

Филипп ОХЛОПКОВ,
Дьокуускай к.

Программа ТВ с 4-го по 10-ое декабря

4 декабря, понедельник

ОРТ
06.00 Телеканал "Доброе утро"
09.00 Новости
09.15 "Вавилонская башня". Сериал
10.20 "Что? Где? Когда?"
12.00 Новости
12.15 Телеканал "Добрый день"
12.45 Комедия "Иван Васильевич меняет профессию"
14.30 "Вместе"
15.00 Новости
15.20 Мультсериал "Все псы попадают в рай"
15.45 Звездный час
16.15 "...До шестнадцати и старше"
16.55 "Вавилонская башня". Сериал
18.00 Новости
18.25 "Жена для резидента"
19.00 Жди меня
19.45 Сериал "Ускоренная помощь-2"
20.20 Сериал "Черная комната: я его люблю"
20.45 "Спокойной ночи, малыши!"
21.00 Время
21.40 Сериал "Секретные материалы"
23.25 Взгляд
00.10 "На футболе"
00.50 Новости
01.15 Сериал "Человек ниоткуда"

РТР
Канал "Россия"
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 Вести
06.15, 06.30 "Доброе утро, Россия!"
06.20 Семейные новости
06.50, 08.50 Городские новости
07.30 "Бюро вопросов, бюро ответов"
07.50, 09.15 "Черным по белому"
08.30 "Москва-Минск"
09.20 "Дежурная часть"
09.35 "Телелузики"
10.00 "Мануэла".
Телесериал
11.00 Вести
11.30 "Санта-Барбара".
Телесериал
12.30 "Что хочет женщина"
13.00 Новая "Старая квартира"
14.00 Вести
14.30 "Черная жемчужина". Телесериал
15.25 "Богатые и знаменитые". Телесериал
16.25 "Друзья-1". Сериал
17.00 Вести
17.30 Сериал "Амазонка"
19.00 "История любви".
Телесериал
20.00 Вести

Якутск
20.30 "Саха сирэ-Якутия"
20.50 Реклама
21.00 "Сарыал"
21.30 Кинематограф в жизни Республики Саха
22.00 "Народная мастерица"
22.20 Видеозарисовка

Канал "Россия"
22.30 "Упущенные возможности"
23.00 Вести
23.30 "Мир сегодня-II"
23.40 Сериал "Профиль убийцы"
00.40 Мужчина и женщина
01.30 "Дежурная часть"

3-я программа
Канал "Россия"
20.30 Подробности
20.50 "Джентльмен-шоу"
21.25 "Аншлаг и К"

5 декабря, вторник

ОРТ
06.00 Телеканал "Доброе утро"
09.00 Новости
09.20 "Вавилонская башня". Сериал
10.25 Сериал "Ускоренная помощь-2"
11.35 Сериал "Черная комната: я его люблю"
12.00 Новости
12.15 Телеканал "Добрый день"
12.45 "Песня года"
13.05 Детектив "Вход в лабиринт"
14.30 "Вместе"
15.00 Новости
15.20 Мультсериал "Все псы попадают в рай"
15.45 Зов джунглей
16.15 "...До шестнадцати и старше"
16.55 "Вавилонская башня". Сериал
18.00 Новости
18.15 "Все путешествия команды Кусто"
18.45 Здесь и сейчас
18.55 Как это было
19.40 "Убойная сила: мера пресечения"
20.45 "Спокойной ночи, малыши!"
21.00 Время
21.50 Комедия "Девушка без адреса"
23.35 "Цивилизация"
00.10 Новости
00.25 Сериал "Майк Хаммер: группа крови"

РТР
Канал "Россия"
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 Вести
06.15, 06.30, 08.40 "Доброе утро, Россия!"
06.20 Семейные новости
06.50, 08.50 Городские новости
07.30 "Бюро вопросов, бюро ответов"
07.50, 09.15 "Черным по белому"
08.30 Подробности
09.20 "Дежурная часть"
09.35 "Телелузики"
10.00 "Мануэла".
Телесериал
11.00 Вести
11.30 "Санта-Барбара".
Телесериал
12.30 "Что хочет женщина"
13.00 Новая "Старая квартира"
14.00 Вести
14.30 "Черная жемчужина". Телесериал
15.25 "Богатые и знаменитые". Телесериал
16.25 "Друзья-1". Сериал
17.00 Вести
17.30 Сериал "Амазонка"
19.00 "История любви".
Телесериал
20.00 Вести

Якутск
20.30 "Саха сирэ-Якутия"
20.50 Реклама
21.00 "Саха сирэ. XX үйэ"
21.35 Тыйа сирэ
22.05 "Түөлбэ"
22.35 Немного о Японии

Канал "Россия"
22.40 "Обо всем"
23.00 Вести
23.30 "Мир сегодня-II"
23.40 Сериал "Профиль убийцы"
00.40 Мужчина и женщина
01.30 "Дежурная часть"

3-я программа
Канал "Россия"
20.30 Подробности
20.50 Детектив "Маросейка, 12"

6 декабря, среда

ОРТ
06.00 Телеканал "Доброе утро"
09.00 Новости
09.20 "Вавилонская башня". Сериал
10.25 "Убойная сила: мера пресечения"
11.25 "Все путешествия команды Кусто"
12.00 Новости
12.15 Телеканал "Добрый день"
13.05 Сериал "Вход в лабиринт"
14.30 "Вместе"
15.00 Новости
15.20 Мультсериал "Все псы попадают в рай"
15.45 Зов джунглей и старше"
16.55 "Вавилонская башня". Сериал
18.00 Новости
18.15 "Все путешествия команды Кусто"
18.45 Здесь и сейчас
19.00 Человек и закон
19.40 "Остановка по требованию: конечная"
20.45 "Спокойной ночи, малыши!"
21.00 Время
21.50 Боевик "Американские горки"
00.05 Домашний театр "Тихого дома"
00.35 Сериал "Майк Хаммер: позор для прокурора"
01.35 Новости

РТР
Канал "Россия"
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 Вести
06.15, 06.30, 08.40 "Доброе утро, Россия!"
06.20 Семейные новости
06.50, 08.50 Городские новости
07.30 "Бюро вопросов, бюро ответов"
07.50, 09.15 "Черным по белому"
08.30 Подробности
09.20 "Дежурная часть"
09.35 "Телелузики"
10.00 "Мануэла".
Телесериал
11.00 Вести
11.30 "Санта-Барбара".
Телесериал
12.30 "Что хочет женщина"
13.00 Новая "Старая квартира"
14.00 Вести
14.30 "Черная жемчужина". Телесериал
15.25 "Богатые и знаменитые". Телесериал
16.25 "Друзья-1". Сериал
17.00 Вести
17.30 Сериал "Амазонка"
19.00 "История любви".
Телесериал
20.00 Вести

Якутск
20.30 "Саха сирэ-Якутия"
20.50 Реклама
21.00 ДТРА "Полярная звезда"
21.30 "62-я параллель"
22.00 Служба 02
22.10 Молодежный телеканал
22.35 Видеозарисовка

Канал "Россия"
22.40 "Обо всем"
23.00 Вести
23.30 "Мир сегодня-II"
23.40 Сериал "Профиль убийцы"
00.40 "Кинескоп"
01.40 "Дежурная часть"

3-я программа
Канал "Россия"
20.30 Подробности
20.50 Детектив "Маросейка, 12"

7 декабря, четверг

ОРТ
06.00 Телеканал "Доброе утро"
09.00 Новости
09.20 "Вавилонская башня". Сериал
10.25 "Остановка по требованию: конечная"
11.25 "Все путешествия команды Кусто"
12.00 Новости
12.15 Телеканал "Добрый день"
13.00 Сериал "Вход в лабиринт"
14.30 "Вместе"
15.00 Новости
15.20 Мультсериал "Все псы попадают в рай"
15.45 "100%"
16.15 "...До шестнадцати и старше"
16.55 "Вавилонская башня". Сериал
18.00 Новости
18.15 "Все путешествия команды Кусто"
18.45 Здесь и сейчас
19.00 "Процесс"
19.40 "Империя под ударом: охота на губернатора"
20.45 "Спокойной ночи, малыши!"
21.00 Время
21.50 Комедия "Старики-разбойники"
23.35 "Жизнь под псевдонимом"
00.05 Сериал "Майк Хаммер: гарлемский ноктюрн"
01.10 Новости

РТР
Канал "Россия"
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 Вести
06.15, 06.30, 08.40 "Доброе утро, Россия!"
06.20 Семейные новости
06.50, 08.50 Городские новости
07.30 "Бюро вопросов, бюро ответов"
07.50, 09.15 "Черным по белому"
08.30 Подробности
09.20 "Дежурная часть"
09.35 "Телелузики"
10.00 "Мануэла".
Телесериал
11.00 Вести
11.30 "Санта-Барбара".
Телесериал
12.30 "Что хочет женщина"
13.00 Новая "Старая квартира"
14.00 Вести
14.30 "Черная жемчужина". Телесериал
15.25 "Богатые и знаменитые". Телесериал
16.25 "Друзья-1". Сериал
17.00 Вести
17.30 Сериал "Амазонка"
19.00 "История любви".
Телесериал
20.00 Вести

Якутск
20.30 "Саха сирэ-Якутия"
20.50 Реклама
21.00 ДТРА "Полярная звезда"
21.30 "62-я параллель"
22.00 Служба 02
22.10 Молодежный телеканал
22.35 Видеозарисовка

Канал "Россия"
22.40 "Обо всем"
23.00 Вести
23.30 "Мир сегодня-II"
23.40 Сериал "Профиль убийцы"
00.40 "Лавровая ветвь"
01.05 "Дежурная часть"
01.15 Горячая десятка

3-я программа
Канал "Россия"
20.30 Подробности
20.50 Детектив "Маросейка, 12"

8 декабря, пятница

ОРТ
06.00 Телеканал "Доброе утро"
09.00 Новости
09.20 "Вавилонская башня". Сериал
10.25 "Империя под ударом: охота на губернатора"
11.25 "Все путешествия команды Кусто"
12.00 Новости
12.15 Телеканал "Добрый день"
13.10 Сериал "Вход в лабиринт"
14.30 "Вместе"
15.00 Новости
15.20 Мультсериал "Все псы попадают в рай"
15.45 Звездный час
16.15 "...До шестнадцати и старше"
16.55 "Вавилонская башня". Сериал
18.00 Новости
18.15 "Все путешествия команды Кусто"
18.50 Здесь и сейчас
19.00 "Ядовитое жало. Транзит из Европы"
19.40 "Остановка по требованию"
20.45 "Спокойной ночи, малыши!"
21.00 Время
21.50 "Крах империи: убийство Распутина"
22.40 Сериал "Черная комната: грейпфрутовый сок"
23.15 Триллер "Взгляд смерти"
01.05 Новости
01.30 Сериал "Майк Хаммер: убийство по картам"

РТР
Канал "Россия"
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 Вести
06.15, 06.30, 08.40 "Доброе утро, Россия!"
06.20 Семейные новости
06.50, 08.50 Городские новости
07.30 "Бюро вопросов, бюро ответов"
07.50, 09.15 "Черным по белому"
08.30 "Тысяча и один день"
09.20 "Дежурная часть"
09.35 "Телелузики"
10.00 "Мануэла".
Телесериал
11.00 Вести
11.30 "Санта-Барбара".
Телесериал
12.30 "Что хочет женщина"
13.00 Новая "Старая квартира"
14.00 Вести
14.30 Сериал "В зеркале Венеры"
15.25 "Богатые и знаменитые". Телесериал
16.25 "Друзья-1". Сериал
17.00 Вести
17.30 Сериал "Амазонка"
19.00 "История любви".
Телесериал
20.00 Вести

Якутск
20.30 "Саха сирэ-Якутия"
20.50 Реклама
21.00 Отчет Правительства РС(Я)
21.30 Кандидат на должность главы администрации Нюрбинского улуса В.Т.Николаев
21.45 Реальная экономика
22.05 "Добрый вечер, Якутск!"
22.45 "Немного о Японии"

Канал "Россия"
23.00 Вести
23.30 "Мир сегодня-II"
23.40 Сериал "Профиль убийцы"
00.40 "Лавровая ветвь"
01.05 "Дежурная часть"
01.15 Горячая десятка

3-я программа
Канал "Россия"
20.30 Подробности
20.50 Детектив "Маросейка, 12"

9 декабря, суббота

ОРТ
06.00 Телеканал "Доброе утро"
09.00 Новости
09.20 "Вавилонская башня". Сериал
10.25 "Остановка по требованию"
11.25 "Все путешествия команды Кусто"
12.00 Новости
12.15 Телеканал "Добрый день"
13.05 Сериал "Вход в лабиринт"
14.30 "Вместе"
15.00 Новости
15.20 Мультсериал "Все псы попадают в рай"
15.45 Звездный час
16.15 "...До шестнадцати и старше"
16.55 "Вавилонская башня". Сериал
18.00 Новости
18.15 "Все путешествия команды Кусто"
18.50 Здесь и сейчас
19.00 "Спасатели"
19.40 Поле чудес
20.45 "Спокойной ночи, малыши!"
21.00 Время
21.50 "Что? Где? Когда?"
23.05 Комедия "Жестяной кубок"
01.35 Новости
02.00 Песня года

РТР
Канал "Россия"
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 Вести
06.15, 06.30, 08.40 "Доброе утро, Россия!"
06.20 Семейные новости
06.50, 08.50 Городские новости
07.30 "Бюро вопросов, бюро ответов"
07.50, 09.15 "Черным по белому"
08.30 Подробности
09.20 "Дежурная часть"
09.35 "Телелузики"
10.00 "Мануэла".
Телесериал
11.00 Вести
11.30 "Санта-Барбара".
Телесериал
12.30 "Что хочет женщина"
13.00 Новая "Старая квартира"
14.00 Вести
14.30 Сериал "В зеркале Венеры"
15.25 "Богатые и знаменитые". Телесериал
16.25 "Друзья-1". Сериал
17.00 Вести
17.30 Сериал "Амазонка"
18.55 Фильм "На Иртыше"
20.00 Вести

Якутск
20.30 "Саха сирэ-Якутия"
20.50 Реклама
21.00 "21-с үйбэ - эрэллээхтик"
21.40 "Лена-ТВ"
22.25 Правовой канал
22.50 Семь дней столицы

Канал "Россия"
23.00 Вести
23.30 "Мир сегодня-II"
23.40 Детектив "Маросейка, 12"
00.25 Драма "Все любят рассвет"
02.10 "Дежурная часть"

3-я программа
Канал "Россия"
20.30 Подробности
20.50 Детектив "Маросейка, 12"

10 декабря, воскресенье

ОРТ
07.45 Слово пастыря
08.00 Новости
08.15 Армейский магазин
08.55 Дисней-клуб: "101 далматинец"
09.20 Утренняя звезда
10.10 Непутевые заметки
10.30 Пока все дома
11.05 Фильм "Десять негрят"
13.30 Утренняя почта
14.05 "Эх, Семеновна!"
14.45 История одного шедевра
15.00 Новости
15.10 Комедия "Баффи"
16.00 Умницы и умники
16.30 Дисней клуб: "Все о Микки Маусе"
17.00 "Бабы лето"
17.40 "Москва вьетнамская"
18.00 Новости
18.10 Сериал "Ускоренная помощь-2"
18.50 "По волне моей памяти". Концерт
21.00 Время
21.35 "По волне моей памяти"
00.10 Триллер "Острые ощущения"

РТР
Канал "Россия"
07.30 "Диалоги о рыбалке"
07.55 Мультфильм.
08.20 "Пала, мама, я - спортивная семья"
09.05 "Почта РТР"

Якутск
09.35 Педагогическая дума
10.00 "Кырачаан"
10.15 "Умнуллубат Уустарабыс"
10.45 "Здравствуй, Оленек!"
11.20 "Бизончик"

Канал "Россия"
11.45 Русское лото
12.25 Федерация
13.10 Парламентский час
14.00 Вести
14.20 Фильм "Земля Санникова"
15.55 "Международная панорама"
16.55 "Пресс-клуб"
17.50 Комедия "Чокнутые"
19.25 Фильм "Брат"
21.25 Фильм "Брат-2"
00.00 "Зеркало"

01.20 "Брат-2": живьем в "Олимпийском"
03.05 "ТВ Бинго-шоу".
04.00 Международный турнир по дзю-до

3-я программа
Канал "Россия"
09.35 "Доброе утро, страна!"
10.15 "Аншлаг и К"
11.15 "Городок"

БЭРГЭН БИЛГЭНИТ, СЫЫСПАТ СЫЛЫК: КИМНЭ, ТӨӨНҮ?

Улуу баһылыгыны быыбардарын иккис туругар хаттаан куоластааһын б.д. ахсынны 10 күнүгэр бытыллар. Итинэн сибээстээн «Энсиэли» хаһыат редакцията бэйэтин ааҕаччыларын ортолоругар аһаҕас блиц-конкурсу биллэрэр.

Конкурс балаһыанньата

Бу конкурсука 2001 сыл бастакы агарыгар «Энсиэли» хаһыакка сурушпунт ким баҕарар кыттар. Кыттааччы баһылыкка кандидаттар төһө бырыһыан куолаһы ылалларын таба таайахтаах! Конкурс бытыллар бириэмэтэ кылгаһынан бэйэлэрин билгэлээһиннэрин чугас олоороччулар суругунан уонна телефонунан, оттон ыраах нэһиликтэр олохтоохторо телефонунан биэрэллэр.

Конкурс болдоҕо

Бу балаһыанньа бэчээккэ тахсыаҕыттан ахсынны 9 күнүгэр субуотага 12 ч. диэри үлэ чааһыгар 21-4-96, 21-3-32 тел., киһэ өттүгэр 21-9-38 тел., биитэр Нам селогун, Октябрьская уул. 1, «Энсиэли» хаһыат редакцията, «Блиц-конкурс» дьин бэлиэтээһиннээх суругунан бэйэбит прогнозукутун биллэрэбит. Манна толору ааккытын-суолугун, аадырыскытын этиэхтээхпит. Ити болдох кэнниттэн конкурсука кыттыи кенүллэммит.

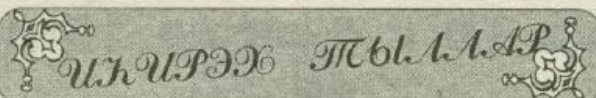
Конкурс түмүгүн быһаары

Иккис турга кандидаттар төһө бырыһыан куолаһы ылыларын таба таайыт кыайылаарынан буолар. Манна быыбар түмүгүн хас да кыттааччы сөпкө таайыт буоллактарына кыайылаары сэрэбиэйинэн быһаарыллар. Кыайылаах супер-бириһи (кухоннай комбайн), кыранан сыыстарбыт 3 кыттааччы биһирэбил бириестэринэн бэлиэтэнэллэр.

Булгуччулаах усулуобуйа: конкурсука кыттааччылар 2001 сыл бастакы агарыгар улуу хаһыатыгар сурутуохтаахтар, конкурс түмүгүнэн бириестэр ахсынны 8 күнүгэр диэри сурушпунт кыайылаахха эрэ бириллиэхтэрэ.

Күндү сурутааччыларбыт! Эһигиттэн хайабыт ордук үчүгэй билгэһит буоларын быһаарар конкурсука көхтөөхтүк кыттарыгыгар ыгырабыт.

«Энсиэли» хаһыат редакцията

Убаастабыллаах ветуправление суоппарын **КОРНИЛОВ ЛЕВ МИХАЙЛОВИЧ** 50 сааскын туолбут өрөгөйдөөх юбилейынан эҕэрдэлиибит!

Эдэрдий эйгэс дууһаҕынан, булгуруйбат сайаҕас санааҕынан, соргулаах сүбэтинэн үтөө холобур буолан өрөлоругун кытта сизинэриг ортолоругар көрөн-көрсөн, өссө да доруобуйаҕын тутан үтүс үөрүүлээх күнүнэн, уһун дьоллоох олохтон!

Эҕэрдэни кытта Нам ветеринарнай управлениетын коллектива, администрацията, профкома

От всей души сердечно поздравляем нашу любимую подругу, одноклассницу **ОЛЕСОВУ МАРИЮ ИННОКЕНТЬЕВНУ** 50-летним юбилеем!

Юбилей - это праздник не старости
Пусть не чувствует сердце усталости
Юбилей - это зрелость всегда,
Это опыт большого труда
Это возраст совсем небольшой,
Никогда не старейте душой.
Желаем Вам крепкого здоровья, успехов и удачи в работе, счастья и благополучия в личной жизни!

*С пожеланиями одноклассницы
Альбина, Марфа, Александра*

Убаастабыллаах биригэ үлэлиир коллегиагытын, управление ветеринарнай надзор инспекторын **МАРИЯ ИННОКЕНТЬЕВНА** үйэ агардаах өрөгөйдөөх юбилейынан, 50 сааскын туолбукунан итиитик-истинник эҕэрдэлиибит!

Эн ор сылларга бу сөбүлүүр идэринэн үтөө суобастаахтык үлэлээн, эдэр специалистары үөрэтэн-такайан, улуу экономикага сайдарыгар сэмэй кылааккын киллэрсэтин. Дьонго-сөргөҕө үтөө, аламаҕай майгылаах дьээ кэргэн бастык-мааны ийэтинэтин.

Баарабыт чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, күн сириг көрдөрбүт көмүс чымычаахтарын Надяны уонна Виталигы олох киэҥ аартыгар кынаттарын үүннэрэн көтүт, үтөө дьон буоллуннар. Олохун аргыһынаан Николай Тимофеевичты уһундук, дьоллоохтук олорун! Куруук бу курдук олох ыарахаттарыттан толлубакка, үөрө-көтө, үлэлиир-хамсыы сырыт!

Эҕэрдэни кытта Нам ветеринарнай управлениетын коллектива, администрацията, профкома

Убаастабыллаах **ВАСИЛИЙ НИКОЛАЕВИЧ ПОПОВУ** үйэ агардаах үбүлүүгүнэн ис сүрэхтэн итиитик-истинник эҕэрдэлиибит!

Кытаанах доруобуйаны, тус олохтор дьолу-соргуну, үлэ-үтүмүн үтүс ситиһилэри баҕарабыт.

Намнаагы «Эрал» үөрэтэр-производственный комбинат коллектива

Срочно продается 2-хкомнатная приватизированная квартира в с. Намцы, центр, газ, по улице Октябрьская, 10, кв. 1. Тел. 26-1-70.

Продается трактор Т-25 1999 года выпуска в отличном состоянии. Обращаться по телефону: с. Хамагатта 26-3-11, с. Намцы 22-8-61 вечером.

Намский линейно-технический цех ГП «Сахателеком» доводит до сведения потребителей о том, что решением правления МАП РФ № 33/5-8 от 16.11.2000 г. с 1 декабря 2000 г. установлены следующие тарифы на услуги местной телефонной связи:

— предоставление доступа к телефонной сети для организаций 2100 руб., для населения 1200 руб.

— абонентная плата для организаций 227 руб., для населения 139 руб. основной, 104,30 руб. спаренный или параллельный телефоны.

Администрация

БИЛЛЭРИИЛЭР РЕКЛАМА

ООО «Намский гранитный завод» производит набор на курсы гранитников на 2000-2001 учебный год.

Прием документов по 1 декабря 2000 г. Собеседование, тестирование проводится 2 декабря в здании Намского гранитного завода. За справками обращаться в отдел кадров завода, телефон 21-8-60. *Администрация завода*

С 4 декабря будет работать киоск в здании каменной почты. В продаже будут мелкие хозяйственные и электротовары и самые дешевые электролампы, клей, разные наборы инструментов. Просим инвалидов принести ручные поделки для распродажи.

Государственное предприятие
САХАТЕЛЕКОМ
<http://telecom.sakha.ru>

ПРЯМОЙ ДОСТУП В ИНТЕРНЕТ

ГП «Сахателеком» предлагает предприятиям и жителям Намского улуса воспользоваться услугой прямого доступа в Интернет. Теперь качество предоставляемой услуги стало намного лучше, при скорости доступа до 34 кбит/сек.

Стоимость регистрации	Абонентная плата			При превышении лимитируемого времени
	15 часов	30 часов	70 часов	
100 рублей	300 рублей	600 рублей	900 рублей	25 рублей

Цены даны без учета НДС и налога с продаж.

Регистрация абонентов проводится в Намском ЛТЦ ГП «Сахателеком», по адресу с. Намцы, ул. Ленина, 4.

Внимание! При регистрации каждому абоненту без дополнительной оплаты предоставляется электронный почтовый адрес.

Тел. для справок: 2-16-44, 2-12-45

БИЛЛЭРИИЛЭР

Эдэрыччат дьарыктаах буолуутун биржата тариллэринэн директор дуоһунаһыгар конкурсунай бэрээдэгинэн үлэһит көрдүүбүт.

Ирдэбиллэр: үрдүк үөрэҕи бүтэрбит дипломун копията, паспортнай дааннайа, трудовой книжка, аадырыһа.

Билсиг: Октябрьская уул. 1 №-рэ, 307 каб. Тел. 21-7-00.

Утеряны паспорт, водительское удостоверение, страховой полис «Аргыс», пенсионный полис, медсправка, выданные на имя Протопопова Иосифа Викторовича. Просим вернуть за вознаграждение. т. 26-2-21.

Считать недействительным утерянный военный билет № 2037879, выданный 22.10.93 г. Намским РВК на имя Ксенофонтова Михаила Владимировича.

Хаһыат массынанан тийиллэр улуустарыгар: Уус-Алданга, Горнайга, Намга, Аммаба, Мэнэ-Хангаласка, Чурапчыга, Таатба, Хангаласка сыл иккис агарыгар биирдиилээн дьонго — 211 солк. 38 харчы, тэрилтэлэргэ — 290 солк. 28 харчы.

Индекспит: 54858

БИЛЛЭРИИЛЭР

Хамагатта орто оскуолатын 1975 сыллаахха 10 кыл бүтэрбит күндү биригэ үөрэммит доротторбутун, истин дьүөгэлэритин бу сыл ахсынны 9 күнүгэр көрсүһүү биэрэгэр ыгырабыт.

Кэлэн оро сааспыт кэрчиктэрин Истиг-ийий тылынан
Көрдөөх ооньуу түгөһүнэн
Өйдөөн-санаан ааһаҕың
Ахтылҕаны таһаарыаҕың.

Тэрийэр комиссия

Күндү дьүөгэбитигэр Степанова Александра Васильевнага тапталаах ийэтэ

СТЕПАНОВА
Акулина Николаевна

ыараханньк ылдьан өлбүтүгэр дириг кутурбаммытын тизэрэбит.
Дьүөгэлэринг: Никова В.Е., Ноговицына В.И., Свищева Л.А.

Ытыктыр дьоммутугар Татьяна, Александра Васильевналарга тапталаах ийэлэрэ

СТЕПАНОВА
Акулина Николаевна

өлбүтүгэр дириг кутурбаммытын тизэрэбит.

Гаврильевтар дьээ кэргэннэрэ

Убаастыыр коллегиагыгар
Үөдэй нэһилиэгин баһылыгар Соловьев Максим Дмитриевичка таптыр күндү ийэтэ тыыл, үлэ ветерана

СОЛОВЬЕВА
Мария Васильевна

уһун ыарахан ырыттан олохтон барбытынан дириг кутурбаммытын тизэрэбит.

Партизан нэһилиэгин дьаһалтата

Үөдэй нэһилиэгин дьаһалтата, кырдыастарын сэбиэтэ улуугар Соловьев М.Д., кийитигэр Соловьева Е.К., оролоругар, сизнэригэр, хос сизнэригэр, бары аймахтарыгар таптыр ийэлэрэ, эбэлэрэ үлэ, тыыл ветерана

СОЛОВЬЕВА
Мария Васильевна

ылдьан өлбүтүнэн дириг кутурбаннарын тизэрэдилэр.

Улуус социальнай көмүскэлгэ управлениета уонна ветеранарын сэбиэтэ тыыл, үлэ ветерана, Уло Кыһыл Знамята орден кавалера

ВАСИЛЬЕВ
Михаил Петрович

өлбүтүнэн нэһилээк олохтоох дьаһалтата киһи оролоругар, биригэ тэрөөбүттэригэр, аймахтарыгар дириг кутурбаннарын тизэрэр.

Улуус социальнай көмүскэлгэ управлениета уонна ветеранарын сэбиэтэ тыыл, үлэ ветерана, Уло Кыһыл Знамята орден кавалера

ВАСИЛЬЕВ
Михаил Петрович

өлбүтүнэн нэһилээк олохтоох дьаһалтата киһи оролоругар, биригэ тэрөөбүттэригэр, аймах-билэ дьонугар дириг кутурбаннарын тизэрэдилэр.

Хамагатта нэһилиэгин олохтооҕо үлэ, тыыл ветерана

ВАСИЛЬЕВ
Михаил Петрович

өлбүтүгэр бырааттарыгар, дьээ кэргэттэригэр дириг кутурбаммытын тизэрэбит.

Алексей, Илья, Баһылай
Еремеевтар дьээ кэргэттэрэ

1 Хомуस्ताах администрацията, кырдыастарын сэбиэтэ I Хомуस्ताах олохтооҕо, тыыл ветерана

ФЕДОРОВА
Мария Иннокентьевна

79 сааһыгар ылдьан өлбүтүнэн бары оролоругар, сизнэригэр, чугас аймахтарыгар дириг кутурбаннарын тизэрэдилэр.

Нам улуунун үөрэгин управлениета профсоюз улускома, I Хомуस्ताах оро саалын коллектива иитээчи Федорова Розалия Егоровнага тапталаах ийэтэ, тыыл ветерана

ФЕДОРОВА
Мария Иннокентьевна

ылдьан өлбүтүнэн дириг кутурбаннарын тизэрэдилэр.

Намнаагы педагогическай училище коллектива директор Иванов Василий Петровичка, кэргэнигэр Валентина Семеновнага, оролоругар, чугас дьонноругар таптыр эдьий-дээрэ, Уус-Алдан улуунун Дүссэ нэһилиэгин кырдыастаах

КОПЫРИНА
Мария Михайловна

уһун ыарахан ырыттан, күтүэттэрэ, Уус-Алдан улуунун потреббаштытын үлэһитэ

ФОМИН
Яков Михайлович

хомолтолоохтук өлбүтэринэн дириг кутурбаннарын тизэрэр.

<p>РЕДАКТОР В.Г.КАСЬЯНОВ</p> <p>ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура, иллюстрация уонна реклама (секретариат) — 21496; бухгалтерия — 21332; факс — 21332; «НАМ» ТРК — 21632; редакционной издательской система — 21141</p>	<p>Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, Нам улуунун дьаһалтата, редакция коллектива. Маассабай информация средстволарын туһунан РФ Сокуоннарын тутууну хойтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ Госкомитетын СР региональной управлениетыгар регистрациялааһыт үнөмөрэ — Я 0085.</p> <p>Сурукка ааккытын-суолугун, үлэҕитин, дьээбит аадырыһын чопчу ыйын. <i>Автор этэрэ хаһыат санаатынныи мэдди биир буолбат.</i></p> <p style="text-align: center;">«ЭНСИЭЛИ» - Нам улуунун хаһыата.</p> <p style="text-align: center;">678380, Саха Республиката, Нам с., Октябрьская уул. 1.</p> <p style="text-align: center;">E-mail:</p>	<p>Талылына уонна таһылына «Энсиэли» хаһыат редакционнай-издательская систематыгар.</p> <p>Хаһыат Дьокуускайга «Сахаполиграфиздат» НИИК бэчээттэнэ, Орджоникидзе уул. 38. Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. лис.</p> <p style="text-align: center;">Индексэ — 54889. Тиража — 2226</p> <p>Бэчээккэ илии баттанна — 12:00 ч. 1.12.2000 Сахааһын №-рэ — 141</p>
---	---	--